

Starymawa Nr. 2

BIBLIOTEKA MAŁOPOLSKIEGO ZWIĄZKU TEATRÓW
I CHÓRÓW LUDOWYCH W KRAKOWIE
POD REDAKCJĄ MARIANA MIKUTY

Nr 7

FRANCISZEK GAZDA

BABIOGÓRSKIE PIEŚNI
Z ZAWOI

W UKŁADZIE NA 3 i 4 GŁOSY RÓWNE

207

KRAKÓW 1938

WYDAWNICTWO
MAŁOPOLSKIEGO ZWIĄZKU TEATRÓW I CHÓRÓW LUDOWYCH

Nr. 204

766

BIBLIOTEKA MAŁOPOLSKIEGO ZWIĄZKU TEATRÓW
I CHÓRÓW LUDOWYCH W KRAKOWIE
POD REDAKCJĄ MARIANA MIKUTY

Nr 7

FRANCISZEK GAZDA

BABIOGÓRSKIE PIEŚNI Z ZAWOI

W UKŁADZIE NA 3 i 4 GŁOSY RÓWNE

Babiogórski Park Narodowy
BIBLIOTEKA
nr inw. 1963

KRAKÓW 1938

WYDAWNICTWO
MAŁOPOLSKIEGO ZWIĄZKU TEATRÓW I CHÓRÓW LUDOWYCH

*Panu Ministrowi Spraw Wojskowych
Generałowi Dyw. Tadeuszowi Kasprzyckiemu
Honorowemu Obywatelowi Zawoi
pracę tę poświęca*

Autor

Pieśni zamieszczone w niniejszym śpiewniku, zebrałem na terenie Zawoi pod Babią Górą, w powiecie wadowickim. Ustalenie ich rodowodu i przynależności do Zawoi, wymagało by dłuższych badań naukowych. Zostały one jednak zebrane i oddane w niniejszym zbioru do druku z tą myślą, by choć w drobnej mierze powiększyć szczupły dotychczas repertuar pieśni góralskich, jakim rozporządzają nasze zespoły śpiewacze.

Przy zestawianiu pieśni do tego zbioru wzięte zostały pod uwagę te, które mają najwięcej cech świadczących o ich regionalnym charakterze.

Niektóre z nich, jak np. nr 3, 6, 10 i 11 są niewątpliwie pieśniami pochodzenia obcego, a tylko zgóralszczonymi, lecz dla ich ciekawej treści, lub też melodii, zostały w tym zbioru umieszczone. Pierwszy głos każdej pieśni zawiera oryginalną melodię góralską, zaś układ wielogłosowy, mimo że górale pieśni tych wielogłosowo nie śpiewają, został wprowadzony by udostępnić zbioru zespołom chóralnym wielogłosowym.

Przy harmonizacji na 3 lub 4 głosy równe, uwzględniono w niektórych pieśniach ich odrębny charakter przez układ harmoniczny zbliżony do tego, który stosują kapele góralskie.

W graficznej stronie tekstu użyte zostały odpowiednie znaki pisarskie, celem uwydatnienia właściwości gwary góralskiej. Są nimi „á” dla oznaczenia dźwięku pośredniego między „a” a „o”, oraz znak „é” dla oznaczenia dźwięku pośredniego między „e” a „y”.

Pieśni ludowe, dawne, oryginalne, giną coraz bardziej, idą w niepamięć.

Czas najwyższy by te „starodawne nuty”, co to się już „nie niesą po dziedzinie jako drzewie bywało” ratować, by je utrwalić i zachować dla potomnych.

Smutna prawda, kryjąca się w urywku pieśni góralskiej:

„Ka sie popodziały, co dównie śpięwały,
Powydawały sie, pozabacowały”...

świadczy najwymowniej o tym, że i sami górale zdają sobie sprawę z tego jak szybko ich dorobek pieśniowy ginie!

To też Podhale, jako region, który z zakresu pieśni ludowych ma stosunkowo mało publikacyj, czeka na Kolbergów.

Pragnę na tym miejscu złożyć serdeczne podziękowanie panom: dyr. Bolesławowi Wallek Walewskiemu, prof. Janowi Czechowi i instr. Józefowi Swatoniowi za łaskawe przejrzenie niniejszego śpiewnika i uwagi.

Fr. G.

Zawoja, w marcu 1937 r.

1. Hej! Na tej Babié Górze.....

Powoli. *U!* *hu! hu! hu!*

Hej!

f *Żywiej.*

1. Hej! Na tej Babié Górze die. boł ptugiem o. rze,

1. Hej ta... moj die. boł ptu. giem o. rze.

Po. zie. ra. ją świę. ci, jak on ptugiem krę. ci.

p

Po... zie... ra. ją świę. ci, jak on ptugiem krę. ci.

1ma. *gliss*

2da. *gliss* *Zakończenie* *U! ff* *hu, hu, hu!*

krę. ci. zto. ta Hej! riż.

D.C. al. f

2. Hej! Na te Babié Górze,
to gęsiami orzą,
Drobny owies sieją,
nigdy go nie rwozą.

3. Hej! Obciéni, obciéni
śternolowi skrzydła,
Żeby nie wynosiet
z Babié Góry srybła.

4. Hej! Obciéni, obciéni
śternolowi lota,
Żeby nie wynosiet
z Babié Góry złota.

2. Góra się z górą rozlewa...

1. Gó-ra się z gó-ra ro-zle-wa,
Niezbyt wolno.

z gó-ra ro-zle-wa
z gó-ra ro-zle-wa

Ze-bys' wie-dzia.

Go-rol tam nie prze-by-wa. Ej! ze-bys' wie-dzia

Go...rol tam nie prze-by-wa. Ej! ze-bys' ty,

ta dziewcy-no ma, dziewcyno ty mo-ja naj.
 ta dziewcyno ma, dziewcyno mo-ja naj.
 dziewcyno ma, dziewcyno mo-ja ty mo-ja naj.

mi-lsa ka się ma krew-ka prze-le-wa!
 mi-lsa krew-ka prze-le-wa!

2. Żebyś mi Boże skrzydeł doł,
 tobym do nie polecioł,
 Choć na dzień, na pół godziny,
 pół godziny, Mój Boże jedyny!
 Stóweczko do nie przegodź.
 Choć na dzień i.ż. d.

3. Żyje ja w obcej krainie,
 moja mieta płace mnie,
 Płace za mnom, lamentuje,
 lamentuje, ręce załamuje,
 ka się kochanecek podziś.
 Płace za mnom i.ż. d.

3. W ogrodzie róza . . . .

Pouoli.

1. Wo... gro... dzie ró... za. hej!

na niej bia. ty kwia. t.

Po. ko. cha. tem dzie. wo. ce

na niej bia. ty kwia. t. Po... ko. cha. tem dzie. wo. ce

w mo. ik m. to. dyk la. tach i od. cho. dzę we s'wia. t.

w mo... ik la... tach i od. cho. dzę we s'wia. t.

2. Odchodzis we s'wiat, wez' sobie inno,
Bom ja' sieroteczka, nad sierotekami } bis
Jo wrody nie' mom.
3. Moja uroda, kiej bystro woda,
Moje licka mi się zarumienity, } bis.
Kiej w ogrodzie róza.

4. W ogrodzie róza, bujno wyrasta,
Do moje dziewczyny, dziewczyny kochane } bis
Drozecka zarasta.

5. Drozka zarasta, śniegiem zawieje,
Nie wiesz ty, o nie wiesz, dziewczyno kochana, } bis
Jakie życie moje.

4. Żebyś ty dziewczyno...
(Zbojnicka.)

Umiarowanie.   *Z życiem.*   *mf*   Że-bys' ty dziewczyno

wie-dzia-ła, wie-dzia-ła,   Ka sie mo-ja krew-ka

be-dzie roz-le-wa-ła.

2. Ej zbojnicku! Chodziła po lesie chustecki sukata,
Nie widzieliście ka. mojego Michała. (bis.)
3. Ej zbojnicku! Widzieli, widzieli, ale nie żywego,
Chustecke mo w kiesni, pieniądze nie jego. (bis.)
Ej! zbojnicku!...

5. Skoda cie se, skoda...

Wolno, spokojnie.

1. Sko. da cie se, sko. da, ty chło. po. ku sko. da.

The first system of musical notation consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of two flats (B-flat and E-flat) and a 3/4 time signature. It contains a melody with notes and rests, and a dynamic marking of *p* (piano). The lower staff is in bass clef with the same key signature and time signature, providing a harmonic accompaniment. The lyrics are written below the upper staff.

Będzie cie pta. ka. ta we zró. de - tku wo. da.

The second system of musical notation continues the piece with two staves. The upper staff has a dynamic marking of *p* and the lower staff has a dynamic marking of *f* (forte). The lyrics are written below the upper staff.

2. 1 We źródełku woda w potoku rybecki,
Bedom cie ptakaty twoje kochanecki. (bis.)
3. Ciesyło mnie niebo, ciesyło, ciesyło,
Pokił cie chłopoku, na świecie nie bęto. (bis.)

6. Pamiętaj dziewczyno....

Umiarkowanie.

1. Pa. mię. taj dziewczyno żal ci be. . dzie,

Pa. . mię. taj dziewczyno żal ci be. dzie,

The first system of musical notation consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of two flats and a 3/4 time signature. It contains a melody with notes and rests, and a dynamic marking of *p*. The lower staff is in bass clef with the same key signature and time signature, providing a harmonic accompaniment. The lyrics are written below the upper staff.

p A jak ci mu. zy. cka gra. ta be... dzie,

p Jak mu. zy. cka gra. ta be... dzie.

mf Mu. zy. cka z tra. ba. mi, *f* ch topcy z bu. kie. ta. mi

f a ty dziew. cy... no *p* pta. kac' be... dzies.

2. Pamiętoj dziewczyno na te słowa,
 Jaki my rozmawiali w nocy oba,
 Ty z inksémi chodzisz, ty inksyk namowios, } bis.
 A o mnie biédnym zapominos.

3. Pamiętoj dziewczyno zól ci będzie,
 Jak hań na smyntorzu grób mój będzie,
 Wysuty ziemisia, nakryty trawnisia, } bis.
 A zaś na wierchu krzyż stoł będzie.

3. Dybym ja tu nie bêt.. *Umiarkowanie.*

Żywo.

1. Oj da! Oj da.. na da! Dy.. bym

nie bêt, a.. ni bym tu nie sed Oj da.. na!
tu nie bêt a... ni tu nie sed, Oj da.. na!

accell. I.. no mi się zwi.. dziot u dziewocy.. ny
mf *a tempo*

rit. gor.. set. Oj da.. na! Oj da.. na!
rit. *f* *D. Cal.*

2. U dziewczyny gorset, kwiciasta spodnicka. Oj dana!..
Ocka kieby niebo. i czerwone licks - Oj dana! (bis)

3. Powiadają matusy, strzedz się chłopców córko - Oj dana!
Kie mi się zwiadziło, u kłobucka piórko - Oj dana! (bis)
4. Piórko u kłobucka, porutki cyfrowane - Oj dana!...
Oposiki błysco pięknie wybijane - Oj dana! (bis.)
5. Za nic mi to, za nic, te ceperskie stroje - Oj dana!...
Nopiękniejsze lo nos, te góralskie, swoje - Oj dana! (bis)

8. Słonko się znizyło...
(Dożynkowa.)

Dość żywo.

1. Słonko się zni...zy...to, lańko sie

1. Słonko sie zni...zy...to, la...tko

Detailed description: This system contains the first two staves of music. The top staff is the vocal line in 2/4 time, marked 'mf'. The bottom staff is the piano accompaniment. The lyrics are written below the vocal line.

skoni...cy...to. Ko...sy, sier...py

sie skoni...cy...to. Ko...sy

Żywiej.

Detailed description: This system contains the third and fourth staves of music. The top staff continues the vocal line, marked 'p'. The bottom staff continues the piano accompaniment. The lyrics are written below the vocal line. A tempo change to 'Żywiej' is indicated above the staff.

po...sci...na...ty gra...bie pięknie zgra...bo...wa...ty,

po...sci...na...ty, gra...bie zgra...bo...wa...ty

Detailed description: This system contains the fifth and sixth staves of music. The top staff continues the vocal line, marked 'f'. The bottom staff continues the piano accompaniment. The lyrics are written below the vocal line.

rall.
mf
 co na po - lu u - - - ro - - - - - sto.
mf rall.

2. Jak bęto, to bęto, coś się wrodziło,
 Choć ten owiesek złocisty na tym groncie kamienistym, } bis.
 Bedzie się śniego żyto.
3. Górale, co w polu owiesek kosili,
 To ka nieka potrosecku, po zdziębku, po kłosecku. } bis.
 Na wionek zostawili.
4. Dzięwuchy, co w polu, owiesek grabity,
 Pozbięrały potrosecku, po zdziębku, po kłosecku, } bis.
 Wionek śniego uwity.

9. Ej Wojtku spod gronicka...

(Dozynkowa.)

Żywo z temperamentem.

f *mf*
 1. Ej Wojtku spod gro.
 1. Ej da. na da! ej da. na da

- ni - cka, ku. bo z za po - to - - cka. Na. ko. si. tes'
 ej da. na da ej da. na da

na zwo-zi-tes' swie-co ci sie o...cka.

na.zwo-zi.tes' hej! -ej da...na,

o...cka. te...cki Hej!

ej da...na. hej da...na da!

2. Hej! Świeco ci sie ocka, będzie walno młocka,
Daj Boże ze sto korcy-a nom haw do worcka. (bis)
3. Hej! Na na zwojskich brzyzkach, kwarda som ścierniska,
Zdarem na nich pięknie ojcowe kierpcyska. (bis)
4. Hej! Ojcowe kierpcyska, cyfrowe portecky,
Nie żałujcie krzesny ojce za to gorzotECKI. (bis)

10. Kumecku rodzony...

Żywo, energicznie.

1. Ku-me-cku ro-dzo-ny; mi-jaj-my se zo-ny.

mf
Two. ja ci'en -ka, dtu. ga, mo. ja krótká gru. ba.

2. *Jo se do kumeca, a kumeczek ku mnie,
Daje mu stożeczka, siądz' kumecku u mnie (bis.)*

11. Baba chłopa odesta...

Żywo z temperamentem.

1. *p* Hm, hm, hm!... Ba. ba chłopa o. de. sta,

Hm, hm, hm, hm,

hm, hm, o. de. sta. Bo nie u. miał rze. mio. sta

o. de. sta. Hm, hm, hm, hm, hm, hm,

hm, hm, rze. mio. sta. hm, hm, hm!

2. A on umiał dwojaki, hm, hm, dwojaki,
Jak nie takie, to takie, hm, hm, to takie.
3. Chłop sie barz tēm nie strąpił, hm, hm, nie strąpił,
Do nikse sie przycepił, hm, hm przycepił.
4. Babie zół sie zrobiło, hm, hm, zrobiło,
Do chłopca sie przymilo, hm, hm, przymilo.
5. A on baby nie kce znać, hm, hm, nie kce znać,
Mogłas' żonćić, kiem fciot brac', hm, hm, kiem fciot brac'!

12. Kiedy byłem młody....
Bardzo powoli.

1. Kiedy byłem młody, grałymi skrzyżpęcąta,
A ja przy skrzyżpęcach, ko chałem drzewęcąta.

The musical score is written for two staves in G major (one flat) and 2/4 time. The first system includes a piano (*p*) dynamic marking. The second system includes mezzo-forte (*mf*) and fortissimo (*ff*) dynamic markings. The melody is simple and folk-like.

2. Jak przyśto na staros, tak sie cosik stało,
Dobrze by sie jadło, na piecu sie spało. (bis)

13. Choć kogut malutki...

Żywo

1. Choć ko.gut ma.lu.cki, mocniejszy jak ku.ra,

The musical score is written for two staves in G major (one flat) and 2/4 time. It starts with a mezzo-forte (*mf*) dynamic marking and includes a fortissimo (*f*) dynamic marking. The tempo is marked 'Żywo' (Allegro).

mf Choć chłop na pa-lec *f* zawse je-go go-ra.

2. Kogutku, kogutku, nie siadaj na dąbku,
Potamies lელიო, panny cie zabijom. (bis.)
3. Jak ci mnie zabijom, to mie pochowajo,
Na tym se smyntorzu, ka panny chowajo. (bis.)

14. Do gór chłopcy.

(Marsz góralski „mazurników”)

Dość żywo.

mf 1. Do
Do gór chłopcy hej! do gór!
gór chłopcy do gór, za-pa-dnie.
Do gór chłopczy do gór, ej! za-
-my do chmur. Śnie-giem
-pa-dnie-my do chmur. Śnie-giem

za. pa. dnié . . my do gór nie zaj- dzie' .

za . . . . pa. dnié . my ej! do gór nie

1ma i 2-da D. Cal'š. Zakończenie.

- my śnie. Do ja!

zaj. dzie . . my. wra. ca . . . ja!

2. Do gór chłopcy, do gór!
 Jak najkrótsom drogom,
 Bo sie nos tam w doma, } bis.
 Docekać nie mogom.
3. Do gór chłopcy, do gór!
 Baby nos cekajo,
 Poziérajo ciegim, } bis.
 Cy nasi wracajo.

15. Kicora, Kicora...
 (Pastérska śpiéwka.)

szybko.

mf

1. Ki. co. ra, Ki. . . co. ra, Po. náglaj

mf

1. Ki . . . . co . . . ra,

wie. co. ra, Przyblizze nam no. cki, bo sie kie.

Zakończenie u
(Solo sopran)

-ja o...cki. Hej! hu, hu, hu, hu!

2. Kicora, Kicora, pomykaj wieczora,
Zeby past'rzycki porzaniały z pola. (bis.)
3. Paście mi sie paście, pomaluc'ku t'azcie,
A jo se za wami, jako za krowkami. (bis.)
4. Jo se gorolecka, gorolecka bita,
Choc' zek se nie t'adno, ale pracowita. (bis.)
5. Świeci miesionc świeci, gwiazdy pomagajom,
Nie wszycko to prawda, co ludzie gadajom. (bis.)

OBJAŚNIENIA PIEŚNI I WYRAZÓW GWAROWYCH

Nr 1

Piosenka ta śpiewana przez pasterzy najczęściej zaczyna się i kończy „lukaniem“ (okrzykiem) wykonywanym na głoskach: „u! hu! hu! hu! — Przy wykonywaniu pieśni „lukanie“ wykona tenor solo.

Gwara: Pozierać = spoglądać.

Śtérnol = sternal (nazwa ptaka).

Nr 2

Piosenka śpiewana przez górali chodzących „na mazury” tj. na roboty polne „za Kraków“, albo „do Prus“.

Nr 3

Piosenka śpiewana przez odchodzących „na mazury“.

Nr 4

Gwara: Ka (kaj) = gdzie.

Nr 6

Gwara: Wysuty = wysypany.

Nr 7

Zwrotki 1 i 3 tej piosenki są oryginalne, natomiast zwrotki 2, 4 i 5 ułożone zostały przez zbierającego. — Wykonanie tej pieśni można urozmaicić w ten sposób, że pierwsze dwie zwrotki śpiewają głosy męskie, dalsze dwie zwrotki głosy żeńskie na tle mormoranda całego chóru, a ostatnią zwrotkę śpiewa cały chór.

Gwara: Zwidzieć się = spodobać się.

Kłobucek = kapelusz góralski, czarny, okrągły.

Oposik = pas.

Ceper = pogardliwa nazwa na człowieka, który nie jest ani panem, ani chłopem, choć chciałby zaznaczyć swą wyższość nad chłopem. Wyraz ten błędnie używany bywa na określenie mieszkańca miasta.

Nr 8

Piosenka ta jest śpiewana przy wieńcu dożynkowym.

Nr 9

Gwara: Gronicek = (zdrobniałe) grań, krawędź skalna.

Haw = tutaj.

Portki cyfrowane = spodnie białe sukienne obcisłe, ozdobione „cyframi“, czyli wyszyciami.

Worcek = (skrótowe) woreczek.

Nr 10

Gwara: Mijać se = zmienić sobie.

Nr 11

Piosenkę tę śpiewano dawniej przy zapomnianym już dzisiaj tańcu, zwanym „wydziwiany“. — Dwie pierwsze zwrotki oryginalne, dalsze zrekonstruowane przez zbierającego na podstawie informacji starych gazdów.

Gwara: Inksy = inny.

Nr 13

Gwara: Walniejsy = większy.

Nr 14

Piosenka ta jest marszem górali wracających „z mazurów“.

Nr 15

Piosenka ta zaczyna się i kończy „lukaniem“ żeńskim, które od męskiego, czterozgłoskowego, różni się tym, że ma pięć zgłosek, a więc: U! hu! hu! hu! hu!“ „Lukanie“ to powinien wykonać solo wysoki sopran na tle kwinty.

Gwara: Kicora = Kiczora. Jest to nazwa jednego ze szczytów otaczających Zawoję. Leży on 911 m nad poziom morza, na zachód od przysiółka Zawoi zwanego Przysłop, gdzie zapisano niniejszą piosenkę.

BIBLIOTEKA MAŁOPOLSKIEGO ZWIĄZKU
TEATRÓW I CHÓRÓW LUDOWYCH
W KRAKOWIE
PLAC SZCZEPAŃSKI 1.

- Nr 1. Marian Mikuta: „SOBÓTKA“, inscenizacja obrzędu ludowego. (wyczerpane)
- Nr 2. Marian Mikuta: „DOŻYNKI“, inscenizacja obrzędu ludowego. (wyczerpane)
- Nr 3. Marian Mikuta: „Z KOLENDĄ“, widowisko obrzędowe. Cena 1·70 zł
- Nr 4. Jan Czech: „PIEŚNI LUDOWE“, w układzie na 3 głosy równe. Cena 0·70 zł
- Nr 5. Marian Mikuta: „SZKICE O TEATRZE LUDOWYM“, podręczny poradnik dla zespołów teatraln.— Cena 1·20 zł
- Nr 6. Stanisław Suchorowski: „PIEŚNI LUDOWE ŚWIĘTOKRZYSKIE“, w układzie na chór mieszany. Cena 1·40 zł
- Nr 7. Franciszek Gazda: „BABIÓGÓRSKIE PIEŚNI“ (z Zawoi), w układzie na 3 i 4 głosy równe. Cena 1·50 zł

W przygotowaniu:

- Jędrzej Cierniak: „HANUSINE WESELE“, widowisko obrzędowe.
- Józef Swatoń: „STARE KRAKOWIAKI“, suita dla kapel ludowych.
- JAN CZECH: „STARE PASTORAŁKI I KANTYCZKI“, w układzie na 3 głosy równe.
- Marian Mikuta: „NA ROZDROŻU“, widowisko dramatyczne. SPIEWNİK KRAKOWSKI (Praca zbiorowa).
- Marian Mikuta: „DROGA CIERNIOWA I CHWALEBNE ZMARTWYCHWSTANIE PANA JEZU CHRYSTA“. Misterium ludowe, na oryginalnych tekstach średniowiecznych oparte, z intermediami regionalnymi.

SPIS PIEŚNI:

	str.
1. Hej! Na téj Babié Górze	3
2. Góra się z górą rozléwo	4
3. W ogrodzie róza	6
4. Zebyś ty dziewczyno	7
5. Skoda cie se, skoda	8
6. Pamiętáj dziewczyno	8
7. Dybym jo tu nie był	10
8. Słonko sie znizyło	11
9. Ej Wojtku spod gronicka	12
10. Kumecku rodzony	13
11. Baba chłopca odesła	14
12. Kiedy byłem młody	15
13. Choć kogut malučki	15
14. Do gór chłopcy, do gór	16
15. Kicora, Kicora	17